

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

סחר עבדים הטרנס אטלנטי ועבדות באמריקות

The Trans-Atlantic Slave Trade and Slavery in the Americas

יום שלישי, 14:00-16:00, סמסטר ב', תשפ"א (2020-2021)

ד"ר יעל מבט

קבלת סטודנטים בתיאום מראש במייל yaelmabat@gmail.com

קורס זה מתמקד באחת הטרגדיות הגדולות ביותר בהיסטוריה האנושית: סחר העבדים הטרנס אטלנטי. מהמאה ה-16 ועד סוף המאה ה-19, לפחות כשניים עשר מיליון בני אדם הופרדו בכוח מבתיהם, משפחותיהם וקהילותיהם במערב ומרכז אפריקה ונשלחו למסע טרנס-אטלנטי על גבי אוניות משא. היעד הסופי של מרבית מאוניות אלה היו הנמלים הפזורים לאורכה של יבשת אמריקה- בעיקר זו דוברת הפורטוגלית וספרדית, אך גם זו דוברת האנגלית- שכלכלותיה שיוועו לכוח עבודה זול. מן הרגע שהורדו מן הספינות השבויים הפכו לסחורה לכל דבר ועניין ונמכרו בשווקים לכל המרבה המחיר. על אף התנאים הקשים תחתם הגיעו אנשים ממערב ומרכז אפריקה לאמריקות, ולמרות הדיכוי והשעבוד שהיו מנת חלקם היומיומי, הם בכל זאת הצליחו לבנות קהילות ולעצב הוויה תרבותית, דתית ופוליטית שבלעדיהן לא ניתן להבין את החברות במדינות השונות של אמריקות בנות זמנינו.

במסגרת קורס זה נדון במבנה ובדינמיקות של סחר העבדים הטרנס אטלנטי עצמו ואת התבססות חברות העבדים באמריקות בשלושה מוקדים מרכזיים: ברזיל, האיים הקריביים וארה"ב. כמו כן, לצד מחקרים אודות מקרי בוחן שונים, נעשה שימוש במקורות ראשוניים מסוגים שונים (עדויות, מפות, תמונות וכדומה) ונלמד להכיר את מגוון מאגרי המידע שעוסקים בנושא.

מטלות הקורס

השתתפות פעילה: נוכחות בשיעורים, קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים כיתה. בשיעורים שמתקיימים בזום משמעות דרישה זו היא **התחברות לשיעור והפעלת מצלמה** (במקרים חריגים ניתן לפנות לוועדה ההוראה של המחלקה להיסטוריה כללית לבקשת פטור ממצלמה), השתתפות פעילה מחויבת עם או בלי מצלמה- 10%

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

כל חומרי הקריאה נגישים בצורה מקוונת וניתן למצוא אותם במודל, דרך גוגל סקולר או בקריאה מקוונת דרך אתר הספרייה

דוח קריאה: המאמר שיש לכתוב עליו את הדוח הוא זה שמסומן בכוכבית. כל תלמיד מוזמן לבחור מאמר באחד מנושאי הקורס שמעניינים אותו ולהירשם מראש דרך הלינק לגוגל דוקס. הדו"ח צריך לכלול ניתוח של טענתו המרכזית של הכותב ואת חוות דעתכם ביחס לטענה זו. מסמך, הנחיות, כמו גם דוגמא לדוח שכזה, זמין באתר הקורס - 15%

לתשומת ליבכם, יש הקצאה למספר מוגבל של תלמידים פר נושא, דהיינו, כל הקודם זוכה.

מטלת מקור ראשוני: מטלה זו תעשה בזוגות (או בקבוצות קטנות) ובמסגרתה תתבקשו להציג ניתוח של אחד המקורות הראשונים שמופיעים בסילבוס בכיתה. לדוגמא, איזה סוג מקור זה? מי כתב אותו ולאיזה מטרה הוא נכתב? מהם הרעיונות המרכזיים העולים ממנו? מה מגבלותיו וכדומה. את מסקנותיכם המשותפות תתבקשו: (א) להציג בכיתה בעל פה ו-(ב) לסכם בקצרה (500 מילה) בכתב ועלות לבלוג הקורס. מסמך הנחיות מלא נמצא באתר הקורס. 15%

בחינת בית-60%

שימו לב: במהלך הקורס נעשה שימוש במאגרי מידע אינטרנטיים שעוסקים בסחר עבדים ועבדות **ולכן אתם מתבקשים להביא מחשב נייד לשיעורים.** מי שלא יכול להביא מחשב מתבקש ליצור עמי קשר מראש כדי שנוכל למצוא פתרון חלופי.

תוצאות למידה

התלמידים יכירו את התהליכים המרכזיים שהובילו להתהוות סחר העבדים הטרנס אטלנטי מהמאה ה-16 ועד המאה ה-19. כמו כן הם ילמדו על התבססותן של חברות עבדים באזורים השונים של יבשת אמריקה הדוברת ספרדית, פורטוגלית ואנגלית. התלמידים יתנסו בעבודה עם מאגרי מידע היסטוריים שונים שעוסקים בנושא וישתמשו במגוון רחב של מקורות היסטוריים וילמדו על היתרונות והמגבלות על המתודולוגיות של חומרים שונים.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

יתכנו שינויים בתוכנית הקורס ובחומרי הקריאה

חלק ראשון: סחר העבדים

20.10.20: סחר עבדים ועבדות בעולם המערבי עד המאה ה-16

Herbert Klein, "Slavery in Western Development," *The Atlantic Slave Trade* (Cambridge: Cambridge University Press, 2010), 1-17. (ebook)

27.10.20: עבדות באפריקה ו"הנדידה" מערבה של מטעי הסוכר

Philip Curtin, *The Rise and Fall of the Plantation Complex: Essays in Atlantic History Islands* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998), 17-49 (ebook)

3.11.20: מבנה סחר העבדים והיקפו

David Eltis, "A Brief Overview of the Trans-Atlantic Slave Trade," *Voyages: The Trans-Atlantic Slave Trade Database*.

David Eltis and David Richardson, "The 'Numbers Game' and the Routs to Slavery," *Slavery and Abolition* 18 no.1 (1998):1-15

עבודה במאגר המידע: Slave Voyages Database

אנא הביאו לשיעור מחשב נייד

10.11.20: המסע לאמריקה

*מרקוס רדיקר, "משבויים לאחים בספינה", *ספינת עבדים: היסטוריה אנושית* (תל אביב: בבל, 2014), 289-335.

מקור ראשוני: קטעים מספרו של העבד אולאודה אקוויאנו

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

17.11.20: סחר העבדים בתוך האמריקות

*Gregory O'Malley and Alex Borucki, "Patterns in the Intercolonial Slave Trade across the Americas before the Nineteenth Century," *Revista Tempo* 23 n.2 (2017): 315-338

מקורות ראשונים: שטרות מכירת עבדים וחוזים עסקיים אחרים

חלק שני: חברות עבדים באמריקות

24.11.20: התבססות העבדות באמריקות

*Laird Bergad and Stuart Schwartz, *The Comparative Histories of Slavery in Brazil, Cuba, and the United States* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), 132-165.

מקורות ראשונים: מפות של מטעים מאתר ספריית הקונגרס ומאגרי מידע אחרים

<https://www.loc.gov/maps/?fa=subject%3Aplantations>

אנא הביאו לשיעור זה מחשב נייד

1.12.20: כוח, שליטה ואלימות בחיי היום יום (השוואתי, ארה"ב)

*Orlando Patterson, "The Conditions of Slavery," *Slavery and Social Death: A Comparative Study* (Cambridge: Harvard University Press, 1940), 172-209 (ebook)

מקור ראשוני: קטעים מהאוטוביוגרפיה של פדריק דוגלאס

8.12.20: כוח, שליטה ואלימות בחיי היום יום (קובה)

Gloria García Rodríguez, *Voices of the Enslaved in 19th Century Cuba: A Documentary History* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2011), 55-73, 105-111; 120-121; 137; 142 (ebook)

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

15.12.20: נשים ועבדות (האיים הקאריביים דוברי אנגלית)

*Hilary McD Beckles, *Centering Woman: Gender Discourses in Caribbean Slave Society* (Kingstone: Ian Randle Publishers, 1999), 2-38

מקורות ראשוניים: תמונות ומציגי תרבות חומרית מחיי היומיום של נשים במטעים

<http://slaveryimages.org/s/slaveryimages/item-set/41>

אנא הביאו מחשב נייד לשיעור זה

22.12.20: דת בחברות עבדים (ארה"ב)

*Albert Raboteau, "Religious life in the Slave Community," *Slave Religion: The 'Invisible Institution' in the Antebellum South* (Oxford: Oxford University Press, 2004), 211-239

מקור ראשוני:

Peter Randolph, "Plantation Churches: Visible and Invisible," *African American Religious History: A Documentary Witness* (Durham: Duke University Press, 1999), 63-69

29.12.20: דת בחברות עבדים (ברזיל)

*James Sweet, "The Impact of African Religious Beliefs on Brazilian Catholicism," *Recreating Africa: Culture, Kinship and Religion in the African- Portuguese World 1441- 1770* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2003), 217-227.

מקור ראשוני:

"A Jesuit Friar Writes on Slave Marriage and Immoral Acts Forced by Masters upon Their Slaves," *Children of God's Fire: A Documentary History of Black Slavery in Brazil*, Robert Conrad (ed.) (University Park: The Pennsylvania State University Press, 1984), 174-180

5.1.21: התנגדות, מרד ומהפכה (ברזיל)

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

*Stuart Schwartz, "Rethinking Palmares: Slave Resistance on Colonial Brazil," *Slaves Peasants and Rebels: Reconsidering Brazilian Slavery* (Urbana: University of Illinois Press, 1996), 103-136

מקור ראשוני: דוחות משטרה ומסמכים אחרים בנוגע לאירועים בפלמארס

12.1.21: התנגדות, מרד ומהפכה (האיטי)

*Curtin, *The Rise and Fall of the Plantation complex*, 144-169

מקורות ראשוניים:

"The First days of the Slave Insurrection," *Facing Racial Revolution: Eyewitness Accounts of the Haitian Insurrection*, Jeremy Popkin (ed) (Chicago: University of Chicago Press, 2007), 49-59. (ebook)

Haitian Declaration of Independence

סיכום הסמסטר